

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Od autorów	13
Kryteria prezentacji i wyboru materiału	19
Podstawowe materiały do studiowania	21
I. Zagadnienia wprowadzające	25
1.1. Instytucjonalizacja współpracy międzynarodowej	26
1.2. Organizacje międzynarodowe w nowym łądzie światowym	33
1.2.1. Organizacje międzynarodowe – wartość dodana	35
1.2.1.1. Sukcesy	37
1.2.1.2. Porażki	39
1.2.2. Porządek westfalski	40
1.3. Aktorzy stosunków międzynarodowych	53
1.3.1. Hipermocarstwo	55
1.3.2. Demokracje zachodnie	64
1.3.3. Państwa-społeczności niezachodnie	64
1.3.4. Kryteria stratyfikacji	67
1.3.5. Stratyfikacja organizacji	78
1.4. Zakaz stosowania siły jako fundament instytucjonalizacji współpracy międzynarodowej	80
2. Korzenie i geneza organizacji międzynarodowych	87
2.1. Tendencje organizacyjne w życiu międzynarodowym	88
2.1.1. Dążenie do odrębności – dążenie do współpracy	88
2.1.2. Metody organizowania współpracy	89
2.2. Prekursorzy współpracy – świat starożytny	91
2.3. Próby organizacyjne w średniowieczu	94
2.4. Projektowanie organizacji międzynarodowych	95
2.5. Powstanie nowożytnej społeczności międzynarodowej	97
2.6. Kongres wiedeński (wrzesień 1814 r. – czerwiec 1815 r.) i system kongresowy	99
2.6.1. Tworzenie instytucji	99
2.6.2. Mocarstwa	101
2.6.3. Kongresowość	102
2.7. Powstanie związków powszechnych	105
2.8. Konferencje haskie	110
3. Przewrót organizacyjny XX w.	113
3.1. Inicjatywy organizacyjne konferencji pokojowej w Paryżu	114
3.2. Karta Narodów Zjednoczonych	118
Zakaz interwencji w sprawy wewnętrzne państw	127
3.3. System organizacyjny Narodów Zjednoczonych	129
3.4. Rozwój organizacji regionalnych	131
3.5. Organizacje regionalne w Europie	132
3.6. Inne rodzaje organizacji	135
3.7. Rozwój organizacji międzynarodowych w liczbach	136

4. Pojęcie organizacji międzynarodowej	141
4.1. Uwagi ogólne	142
4.2. Pojęcie organizacji międzynarodowej w stanowionym prawie międzynarodowym i krajowym	142
4.3. Typologia	145
4.4. Wyróżniki organizacji międzynarodowych	146
4.5. Próby sformułowania definicji	148
4.5.1. Definicje prawne (rzekome definicje prawne)	151
4.5.2. Definicje prawnicze	154
4.6. Istota organizacji międzynarodowych	156
4.7. Międzynarodowość organizacji	164
5. Klasyfikacja organizacji międzynarodowych	165
5.1. Kategorie pojęciowe	166
5.1.1. Klasyfikacje niewoluntarystyczne	166
5.1.2. Klasyfikacje woluntarystyczne	166
5.2. Klasyfikatory organizacji	167
5.2.1. Klasyfikatory prawne	167
5.2.1.1. Członkostwo (organizacje międzyrządowe – organizacje pozarządowe) ...	167
5.2.1.2. Kompetencje organizacji	171
5.2.1.3. Trwałość instytucji	187
5.2.1.4. Zasięg członkostwa	189
5.2.1.5. Możliwość przystąpienia	200
5.2.1.6. Sfera działania	201
5.2.1.7. Główna działalność	207
6. Organizacje międzynarodowe – ustrój	213
6.1. Powstawanie organizacji	214
6.1.1. Utworzenie organizacji	214
6.1.1.1. Zawarcie umowy międzynarodowej w przedmiocie jej powołania	214
6.1.1.2. Powołanie umową autonomicznego zespołu instytucji implementacyjnych	218
6.1.1.3. Stopniowe przekształcanie umowy w organizację	222
6.1.1.4. Tryby powstawania organizacji	229
6.1.2. Kształtowanie organizacji	230
6.1.2.1. Ewolucja	230
6.1.2.2. Konstytucjonalizacja	231
6.2. Statuty	234
6.2.1. Uwagi wstępne	234
Zmiana statutu	234
6.2.2. Ogólna charakterystyka statutów	237
6.2.3. Treść statutu	238
6.2.3.1. Pakt LN	240
6.2.3.2. Karta ONZ	241
6.2.4. Statut jako umowa międzynarodowa	242
6.2.5. Statut jako konstytucja organizacji międzynarodowych	247

6.3. Prawo wewnętrzne organizacji międzynarodowych	249
6.4. Członkostwo	253
6.4.1. Treść członkostwa – prawa i obowiązki członka	253
6.4.2. Podmioty uprawnione do członkostwa	256
6.4.3. Uzyskanie członkostwa w organizacji	259
6.4.3.1. Podstawa prawna	259
6.4.3.2. Rodzaje członkostwa	260
6.4.3.3. Sposoby uzyskania członkostwa	261
6.4.4. Zawieszenie w prawach członka	271
6.4.4.1. Tytuł prawny	271
6.4.4.1.1. Niewywiązywanie się ze zobowiązań finansowych	271
6.4.4.1.2. Naruszanie innych (niż finansowe) obowiązków	273
6.4.5. Wykluczenie z organizacji	280
6.4.6. Wystąpienie z organizacji	283
Ramy polityczne i prawne	283
Praktyka	288
6.5. Inne niż członkowskie statusy uczestnictwa (członkostwo na niepełnych prawach)	299
6.5.1. Status obserwatora	300
6.5.2. Członkostwo stowarzyszone	306
6.5.3. Członkostwo afiliowane	308
6.5.4. Członkostwo częściowe	308
6.6. Finansowanie	309
6.6.1. Podstawowe pojęcia	309
6.6.2. Przedmiot i dylematy w odniesieniu do finansowania	310
6.6.3. Jedna organizacja – jeden budżet	314
6.6.4. Wydatki	315
6.6.5. Tworzenie budżetu	316
6.6.6. Realizacja budżetu	318
6.6.7. Wpływy do budżetu	318
6.6.8. Audyt	337
6.7. Zakończenie istnienia i sukcesja organizacji	343
7. Podmiotowość organizacji międzynarodowych	361
7.1. Pojęcie	362
7.2. Spór o podmiotowość prawnomiędzynarodową organizacji międzynarodowych	367
7.3. Atrybuty podmiotowości prawnomiędzynarodowej	384
7.4. Podmiotowość prawa krajowego	425
8. Funkcje organizacji międzynarodowych	431
8.1. Uwagi wstępne	432
8.2. Rodzaje funkcji	432
8.2.1. Funkcje programujące	432
8.2.2. Funkcje normatywne	433
8.2.3. Funkcje integrujące	435
8.2.4. Funkcje operacyjne	437
8.2.5. Funkcje kontrolne	438
8.2.6. Funkcje administrujące	440

8.3. Funkcje oddziaływania na państwa członkowskie	441
8.4. Organizacje międzynarodowe a suwerenność państw	442
9. Organy organizacji międzynarodowych	447
9.1. Uwagi wstępne	448
9.2. Udział w procesie decyzyjnym	449
9.3. Podział organów według składu	450
9.4. Kryterium hierarchiczne	460
9.5. Podział według kryteriów efektywności	462
9.6. Organy międzynarodowe	467
10. Funkcjonariusze międzynarodowi	469
10.1. Antecedencje	470
10.2. Cel instytucji	474
10.3. Geneza instytucji	476
10.4. Rozwój instytucji	479
10.5. Pojęcie	485
10.6. Funkcje funkcjonariuszy	493
10.7. Liczebność funkcjonariuszy	493
10.8. Szef administracji – zwierzchnik służbowy funkcjonariuszy międzynarodowych	494
10.9. Stosunek pracy funkcjonariuszy	502
10.9.1. Podstawa i rodzaje zatrudnienia	502
10.9.1.1. Podstawa zatrudnienia	502
10.9.1.2. Rodzaje zatrudnienia	523
10.9.2. Warunki zatrudnienia	524
10.9.3. Emerytury i zabezpieczenie społeczne	525
10.9.4. Obowiązki funkcjonariuszy	526
10.9.5. Struktura urzędnicza	534
11. Uchwały organizacji międzynarodowych	537
11.1. Uwagi wstępne	538
11.2. Przedmiot uchwał	539
11.3. Formalne kryteria podziału	540
11.4. Decyzje i zalecenia	544
11.5. Zalecenia kwalifikowane	547
11.6. Uchwały prawotwórcze	548
11.7. Tryby podejmowania uchwał	553
11.7.1. Podejmowanie uchwał na zasadzie jednomyślności	554
11.7.2. Podejmowanie uchwał na zasadzie milczącej zgody (consensus)	555
11.7.3. Podejmowanie uchwał na zasadzie jednomyślności względnej	557
11.7.4. Podejmowanie uchwał na zasadzie większości kwalifikowanej	557
11.7.5. Podejmowanie uchwał na zasadzie głosowania ważonego	558
11.7.6. W pełni rozwinięty system głosowania ważonego odejściem od zasady: jedno państwo – jeden głos	558
11.7.7. Podejmowanie uchwał w głosowaniu większościowym	559
11.8. Uchwały a prawo krajowe	559
11.9. Postanowienia Konstytucji RP z 1997 r.	561
11.10. Implementacja uchwał prawotwórczych	563

12. Rola organizacji międzynarodowych w zapobieganiu konfliktom i załatwianiu sporów	567
12.1. Zapobieganie konfliktom	568
12.2. Spory międzynarodowe	570
12.3. Powszechny system załatwiania sporów (ONZ)	571
12.4. Partykularne systemy załatwiania sporów (MOP, WTO i regionalne).....	578
12.4.1. MOP	578
12.4.2. WTO	580
12.4.3. Regionalne systemy załatwiania sporów	583
13. Interpretacja statutów organizacji międzynarodowych	585
13.1. Ogólne koncepcje i reguły wykładni	586
13.2. Reguły Konwencji wiedeńskiej a interpretacja statutów	592
13.3. Inne metody wykładni statutów	598
13.4. Spory interpretacyjne	607
14. Organizacje pozarządowe	609
14.1. Organizacje pozarządowe a organizacje międzyrządowe – problem relacji	610
14.1.1. Domena działalności	610
14.1.2. NGO – termin	612
14.1.3. INGO – ranga	615
14.2. Organizacje pozarządowe – początki funkcjonowania	616
14.2.1. Organizacje wyznaniowe	616
14.2.2. Organizacje zawodowe	619
14.2.3. Schyłek społeczeństwa korporacyjnego	619
14.3. Wymiar społeczny organizacji pozarządowych	620
GONGO – fałszywe NGO	623
14.4. Międzynarodowe organizacje pozarządowe – charakterystyka	623
14.4.1. Dokonania	623
14.4.2. Podmiotowość prawnomiędzynarodowa	625
Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża (MKCK)	630
Ruch Olimpijski	637
14.5. Rodzaje międzynarodowych organizacji pozarządowych	638
14.6. Międzynarodowe organizacje pozarządowe „konsultacyjne” systemu Narodów Zjednoczonych	644
14.6.1. Status NGO w systemie Narodów Zjednoczonych	644
14.6.2. Karta praw	650
14.7. Funkcjonariusze organizacji pozarządowych	653
15. Świat zorganizowany	657
15.1. Od elitaryzmu do uniwersalizmu	658
15.2. Od uniwersalizmu politycznego ku uniwersalizmowi wartości	664
15.3. Regionalizm w sukurs uniwersalizmowi	671
15.4. Przebudowa stosunków międzynarodowych	674
15.5. Krótka konkluzja	679
Wykaz organizacji, instytucji i organów wraz z powszechnie używanymi skrótami	683